

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/23/2019
Identifikačné číslo spisu: 7113010503
Dátum vydania rozhodnutia: 07.04.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Ivetta Macejková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7113010503.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Ivetty Macejkovej, PhD., LL.M. a sudcov JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Pavla Farkaša na neverejnom zasadnutí 7. apríla 2020 v Bratislave, v trestnej veci obvineného N. U. pre trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného do 31. augusta 2003 a iné, o dovolaní obvineného N. U. proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 6To/26/2016 z 26. mája 2016 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Košice I, sp. zn. 3T/28/2013 z 18. decembra 2015, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného N. U. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Košice I rozsudkom, sp. zn. 3T/28/2013 z 18. decembra 2015, uznal obvineného N. U. za vinného zo spáchania v bode 1/ rozsudku trestného činu vraždy formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 k § 219 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného do 31. júla 2001 a v bode 2/ rozsudku trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného do 31. augusta 2003 na skutkovom základe, že

v bode 1/

obvinení G. B. a N. U. v U., okres Z., v rodinnom dome č. XXX dňa 2. februára 2001 vo večerných hodinách potom ako G. B. v snahe uniknúť trestnej zodpovednosti za trestný čin vraždy v trestnej veci vedenej v tej dobe proti jeho osobe vo väzobnej forme na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 1T/14/2000, počas výkonu väzby v bližšie nezistenej dobe a nezisteným spôsobom z Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody v Prešove nahovoril ďalšiu osobu na fyzickú likvidáciu A. C. za účelom, aby tento podpísal listinu, ktorá bude použitá ako písomné priznanie k trestnému činu, z ktorého bol vtedy obvinený G. B., a následne N. U. s ďalšími osobami vylákali, zviazali a previezli A. C. do vyššie uvedeného rodinného domu, kde ho N. U. spolu s ďalšími osobami donútili podpísať väčšie množstvo čistých listov papiera formátu A4 a následne ho N. U. spolu s ďalšími osobami škrtili ťahaním koncov povrazu otočeného okolo krku kým nenastala smrť, po čom nahé telo A. C. bolo ďalšími osobami v noci zakopané v katastri obce E. F. v okrese Z. a list s podpisom A. C., v ktorom sa tento

priznal k trestnému činu, z ktorého bol vtedy obžalovaný G. B., bol dňa 19. februára 2001 doručený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako odvolaciemu súdu v trestnej veci obžalovaného G. B. a uvedeného konania sa G. B. dopustil potom, ako dňa 17. novembra 1999 spáchal v spolupáchateľstve pokus trestného činu vraždy podľa § 9 ods. 2, § 8 ods. 1, § 219 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného do 31. júla 2001, za ktorý bol právoplatne uznaný za vinného rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 1T/14/2000 z 12. decembra 2003 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5To/13/2004 z 23. júna 2004,

v bode 2/

obvinený N. U. v rodinnom dome č. XXX v obci M., okres Z. vo večerných hodinách dňa 11. februára 2003 potom ako vylákal P. K. do baru s názvom "B." vo N. E., okres Z., kde mu pridal do nápoja neznámu uspávaciu látku, po užití ktorej P. K. zaspal, následne menovanému spútal ruky kovovými putami a za pomoci ďalších osôb ho previezol do vyššie uvedeného rodinného domu, kde P. K. myselne usmrtil tak, že ho oboma rukami zahrdúsil, pričom jeho telo s pomocou ďalších osôb v noci zakopal v katastri obce N. E. v okrese Z. a tohto skutku sa N. U. dopustil po tom, čo dňa 2. januára 2001 úmyselne usmrtil A. C..

Za to súd uložil obvinenému N. U. postupom podľa § 219 ods. 2, § 35 ods. 2, § 35 ods. 1, § 29 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného do 31. augusta 2003 súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 20 (dvadsať) rokov, na výkon ktorého bol podľa § 39a ods. 2 písm. c) Trestného zákona zaradený do III. nápravno-výchovnej skupiny. Podľa § 35 ods. 2 Trestného zákona súd zrušil výrok o treste uloženého mu rozsudkom Špeciálneho súdu v Pezinku, sp. zn. PK-1Tš/1/05

zo 6. júna 2006, ktorým mu bol uložený podľa § 232 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného do 31. decembra 2005 trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) a pol roka so zaradením do I. nápravno-výchovnej skupiny, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Podľa § 55 ods. 1 písm. a) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného do 31. augusta 2003 uložil obvinenému trest prepadnutia vecí - kovových pút. Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku č. 301/2005 Z. z. poškodenú M. C., nar. XX. H. XXXX, bytom P. XX, okres Z. a E. E., nar. XX. H. XXXX, bytom Q. X, E. s nárokom na náhradu škody odkázal na občianske súdne konanie.

Krajský súd v Košiciach na podklade odvolania prokurátora a obvineného N. U. rozsudkom, sp. zn. 6To/26/2016 z 26. mája 2016, postupom podľa § 321 ods. 1 písm. d), písm. e), ods. 3 Trestného poriadku zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku o uloženom treste a spôsobe jeho výkonu u obvineného N. U. a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku uložil obvinenému N. U. podľa § 219 ods. 2, § 35 ods. 2 Trestného zákona, § 29 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona účinného do 31. augusta 2003 súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 23 (dvadsaťtri) rokov, na výkon ktorého bol podľa § 39 ods. 2 písm. c) Trestného zákona účinného do 31. júla 2004 zaradený do III. (tretej) nápravno-výchovnej skupiny. Podľa § 35 ods. 2 Trestného zákona účinného do 31. augusta 2003 zrušil výrok o treste a spôsobe jeho výkonu v rozsudku Špeciálneho súdu v Pezinku, sp. zn. PK-1Tš/1/2005 zo 6. júna 2006, ktorým bol v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Toš/45/2006 zo 7. decembra 2006 uznaný za vinného z trestného činu pozbavenia osobnej slobody spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2, § 232 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2004 a bol mu uložený trest odňatia slobody vo výmere 5 a pol roka, na výkon ktorého bol zaradený podľa § 39a ods. 2 písm. a) Trestného zákona do I. (prvej) nápravno-výchovnej skupiny, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Podľa § 55 ods. 1 písm. a) Trestného zákona účinného do 31. augusta 2003 uložil obvinenému trest prepadnutia vecí - kovových pút, ktorých vlastníkom podľa § 55 ods. 6 Trestného zákona účinného do 31. augusta 2003 sa stal štát. Podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvineného N. U. zamietol.

Proti vyššie označenému rozsudku Krajského súdu v Košiciach podal obvinený N. U. prostredníctvom obhajkyne JUDr. Kataríny Dušákovej, advokátky v Košiciach, dovolanie.

Dovolanie podal z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, že súd rozhodol v

nezákonnom zložení, z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, že bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, a z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku rozsudkom vyslovil porušenie zákona v neprospech obvineného N. U. v ustanoveniach § 321 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c), písm. d) Trestného poriadku, § 322 ods. 1 Trestného poriadku, § 67 ods. 1 písm. b) Trestného zákona, § 219 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného zákona a aby podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku napadnutý rozsudok krajského súdu a rovnako rozsudok okresného súdu zrušil, a rovnako zrušil aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, nakoľko vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením rozhodnutia, stratili svoj podklad a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal Okresnému súdu Košice I, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku obvinený uviedol, že dňa 25. mája 2016 vzniesol námietku zaujatosti voči členom senátu JUDr. Jaroslavovi Chlebovičovi a JUDr. Evženovi Kelijovi. Písomné podanie osobne predložil senátu. Napriek tomu senát toto podanie ignoroval. O námietke nerozhodol ani po obedňajšej prestávke a ani nekonštatoval, že nebude o námietke rozhodovať. Pokiaľ o námietke zaujatosti voči členom senátu nebolo rozhodnuté, platí fikcia, že títo členovia sú pre zaujatosť vylúčení z rozhodovania vecí. Ak napriek vznesenej námietke senát rozhodol, má sa za to, že súd rozhodol v nezákonnom zložení.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený uviedol, že podľa § 37 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku po vznesení obvinenia musí mať obvinený obhajcu už v prípravnom konaní, ak ide o konanie o obzvlášť závažnom zločine. Skutok, pre ktorý bol obvinený stíhaný, zakladal dôvod povinnej obhajoby. Obvinený preto musel mať obhajcu v každej fáze trestného stíhania. Súdy porušili zásadným spôsobom právo obvineného na obhajobu, keď okresný súd vykonal pojednávanie i napriek tomu, že bola vypovedaná advokátovi JUDr. Milanovi Kuzmovi plná moc. Ak teda aj pojednával, mohol tak súd konať v dobe nevyhnutnej. Ďalej malo byť umožnené obvinenému, aby si zvolil nového obhajcu. Pokiaľ súd ďalej konal a za obhajcu považoval náhradného obhajcu (iného ako náhradného obhajcu v tom čase obvinený nemal), konal tak v rozpore so zákonom. Súd svoj postup odôvodnil tým, že má náhradného obhajcu a náhradný obhajca je pre konanie postačujúci. Náhradný obhajca však nenahrádza zvoleného alebo ustanoveného obhajcu. Vystupuje len popri konkrétnom zvolenom alebo ustanovenom obhajcovi. N. U. v konaní od určitej doby nemal obhajcu buď zvoleného alebo ustanoveného. Týmto postupom súdy odňali obvinenému jeho zákonné práva na obhajobu a možnosť reálneho uplatnenia práva na obhajobu.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku obvinený uviedol viaceré argumenty:

Skutkový stav v skutku v bode 1/ nebol správne právne kvalifikovaný, pretože nenapĺňa znaky skutkovej podstaty trestného činu vraždy spáchaného zo zavrhnutiahodnej pohnútky podľa § 219 ods. 2 písm. h) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného do 31. júla 2001. Záver krajského súdu, že obvinený spáchal skutok zo zavrhnutiahodnej pohnútky je paušálny, neakceptovateľný a ničím neodôvodnený. Skutková veta v prípade uznania viny za trestný čin spáchaný z obzvlášť zavrhnutiahodnej pohnútky nemôže byť koncipovaná len ako všeobecné a nerozvíte kopírovanie právnej vety predmetnej skutkovej podstaty trestného činu. Inak povedané, ak má byť ako dôvod uznania viny za kvalifikovanú skutkovú podstatu toho ktorého trestného činu aj konštatácia "obzvlášť zavrhnutiahodnej pohnútky", musí byť táto osobitná pohnútka konkretizovaná.

Okamihom, keď by súd dospel k záveru, že nešlo o trestný čin spáchaný z obzvlášť zavrhnutiahodnej pohnútky a že skutok sa posudzuje ako menej závažný trestný čin vraždy iba podľa § 219 ods. 1

Trestného zákona, je nutné sa vyrovnáť aj s otázkou trestnosti z hľadiska premlčania trestného stíhania. Obvinený bol uznaný za vinného v skutku pod bodom 1/ napriek tomu, že trestné stíhanie bolo premlčané.

Právny stav účinný ku dňu 2. februára 2001 bol taký, že podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. kto iného úmyselne usmrtí, potrestá sa odňatím slobody na desať až pätnásť rokov. Podľa § 219 ods. 2 písm. h) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. odňatím slobody na dvanásť až pätnásť rokov alebo výnimočným trestom sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 v úmysle získať majetkový prospech alebo v úmysle zakryť alebo uľahčiť iný trestný čin alebo z inej obzvlášť zavrhnuteľnej pohnútky. Podľa § 67 ods. 3 písm. a) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. premlčanie trestného stíhania sa prerušuje vznesením obvinenia pre trestný čin, o premlčanie ktorého ide, ako aj po ňom nasledujúcimi úkonmi policajného orgánu, vyšetrovateľa, prokurátora alebo súdu smerujúcimi k trestnému stíhaniu páchatela. Ako vyplýva zo samotného uznesenia o vznesení obvinenia, vyšetrovateľ vznesol podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku obvinenie pre trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. Pri tejto kvalifikácii trestného činu vraždy podľa odseku 2 písm. h) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. bolo možné uložiť trest odňatia slobody na dvanásť až pätnásť rokov alebo výnimočný trest. V takom prípade pri posudzovaní trestnosti činu za uvedenej právnej kvalifikácie z hľadiska premlčania trestného stíhania, vzťahovala sa naň lehota 20 rokov uvedená v § 67 ods. 1 písm. a) Trestného zákona č. 140/1961 Zb., podľa ktorého trestnosť činu zaniká uplynutím premlčacej doby, ktorá je dvadsať rokov, ak ide o trestný čin, za ktorý tento zákon v osobitnej časti dovoľuje uložiť výnimočný trest.

V čase vznesenia obvinenia obvinenému ešte neuplynula 20 ročná lehota pre zánik trestnosti činu pre premlčanie trestného stíhania. Trestné stíhanie v prípravnom konaní i po podaní obžaloby v konaní pred súdom bolo teda vedené dôvodne, avšak iba do momentu, pokým by súd nedospel k záveru, že po vykonaní dokazovania neboli zistené dôkazy, ktoré by spoľahlivo a bez akýchkoľvek pochybností preukazovali, že obvinený sa dopustil konania, ktoré je v obžalobe právne kvalifikované podľa § 219 ods. 2 písm. h) Trestného zákona. Na trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. sa vzťahovala 10 ročná lehota na premlčanie trestného stíhania podľa § 67 ods. 1 písm. b) Trestného zákona a tá v predmetnom prípade uplynula už pred vznesením obvinenia obvinenému. To znamená, že vznesenie obvinenia nemohlo zakladať dôvod prerušenia premlčania.

K prerušeniu plynutia premlčacej doby by tak mohlo prísť iba v prípade, že by nastala skutočnosť uvedená v § 67 ods. 3 písm. b) Trestného zákona č. 140/1961 Zb., t. j. ak páchatel spáchal v premlčacej dobe trestný čin nový, za ktorý tento zákon ustanovuje trest rovnaký alebo prísnejší, t. j. trestný čin s trestnou sadzbou odňatia slobody na 10 až 15 rokov alebo prísnejšou. Takéto skutočnosti však v posudzovanom prípade zistené neboli. V predmetnej veci nejde o prípad predpokladaný v § 67 ods. 2 Trestného zákona č. 140/1961 Zb., ani o taký prípad, že by uplynutím premlčacej doby nezanikla trestnosť činu podľa § 67a písm. b) Trestného zákona.

V predmetnom prípade premlčacia doba trestného stíhania, za trestný čin ako ho po vykonaní dokazovania právne kvalifikoval súd, uplynula po 10 rokoch odo dňa nasledujúceho ako sa skutok stal. Skutok v prípade obvineného bol ukončený najneskôr 2. februára 2001 a z toho vyplýva, že dňom 2. februára 2011 došlo u obvineného k premlčaniu trestného stíhania za trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona. Ani vzhľadom na znenie prechodného ustanovenia § 437 ods. 4 Trestného zákona č. 300/2005 Z. z., podľa ktorého ak došlo k premlčaniu trestného stíhania alebo k premlčaniu výkonu trestu pred účinnosťou tohto zákona podľa doterajších predpisov, ustanovenie o premlčaní trestného stíhania a premlčaní výkonu trestu sa podľa tohto zákona nepoužijú, nebolo možné konštatovať, že by v predmetnom prípade nedošlo k premlčaniu trestného stíhania.

Poukázal na článok 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky, článok 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, § 16 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného v čase spáchania skutku, § 2 ods. 1 Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. a uviedol že je zrejmé, že len ak pri porovnávaní súhrnu všetkých do úvahy prichádzajúcich ustanovení viacerých trestných zákonov, ktoré

nadobudli účinnosť od času spáchania činu do vynesenia rozsudku, je aj pri zohľadnení ustanovení o premlčaní trestného stíhania podľa § 87 Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. tento zákon najpriaznivejší pre páchatel'a na posúdenie trestnosti činu, použije sa tento nový Trestný zákon. Ako vyplýva zo znenia ustanovení § 87 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Trestného zákona č. 300/2005 Z. z., tieto nie sú v posudzovanom prípade priaznivejšie pre obvineného, a ani neskoršie znenia Trestného zákona č. 140/1961 Zb., ktoré nadobudli účinnosť po tom ako sa skutok stal, nie sú pre obvineného priaznivejšie (Trestným zákonom č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 457/2003 Z. z. s účinnosťou od 1. decembra 2003 došlo zmenou ustanovenia § 67 k predĺženiu premlčacích lehôt oproti § 67 ods. 1 písm. b) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného v čase spáchania činu).

Ak teda nie je z hľadiska relevantných ustanovení pre posúdenie trestnosti činu nový Trestný zákon ako celok pre páchatel'a priaznivejší, použije sa ako celok ten predchádzajúci, ktorý je priaznivejší. V opačnom prípade by došlo v trestnom práve hmotnom k neprípustnej retroaktivite v neprospech páchatel'a. V okamihu, keď by súd dospel k záveru, že konanie obvineného nie je možné právne kvalifikovať ako trestný čin podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného

do 31. júla 2001 a že do úvahy pripadá právna kvalifikácia podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného v čase spáchania skutku nastala situácia predpokladaná ustanovením § 67 ods. 1 písm. b) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného v čase spáchania skutku a súd bol povinný zastaviť trestné stíhanie obvineného pre skutok v obžalobe právne kvalifikovaný ako trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného do 31. júla 2001, pretože je premlčané.

Ďalej poukázal na extrémny nesúlad právnych záverov so skutkovými zisteniami, keď závery súdu sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami

a to najmä pri hodnotení výpovedí svedkov a obvinených. Sú tu dve rozdielne verzie vraždy od H. S.. Je rozdiel, či sa podieľal A. E. na vražde alebo nie tak ako to popiera svedok. V tejto veci nikdy nebol vypočutý ako svedok C. B., ktorý mal uviesť dôležitú skutočnosť či je pravdivá verzia svedka H. S. alebo je pravdivá verzia svedka A. E.. Podľa výpovede H. S. mal za ním prísť A. E. s tým, že treba pomôcť obvinenému, a teda o vopred pripravovanej vražde mal vedieť dopredu A. E. a mal sa aj takýmto spôsobom od začiatku na vražde P. K. podieľať. A. E. vo svojej výpovedi opisuje vraždu ináč, tak ako mu povedal H. S.. Existujú rozpory medzi výpoveďou H. S. a A. E. a medzi výpoveďou H. S. a B. S.. Svedecká spôsobilosť týchto svedkov je extrémne nízka vzhľadom na závery znalkyne PhDr. N.. Ich vierohodnosť je zásadným spôsobom narušená, až vyvrátená. Nakoľko súd logicky a zrozumiteľne nevysvetlil, ako sa vysporiadal so zásadnými skutkovými rozpormi vo výpovediach svedkov, sú napadnuté rozhodnutie súdov oboch stupňov pre nedostatok dôvodov nepreskúmateľné. Svedok B. S. nikdy nebol podrobený znaleckému dokazovaniu ohľadne jeho dôveryhodnosti. Rovnako nebol znalecky vyšetrený ani N. K. a to aj napriek tomu, že vykonanie tohto dôkazu záväzným pokynom nariadil krajský súd vo svojom uznesení z 11. marca 2015. Ďalším podstatným svedkom vo veci je U., ktorý nikdy nebol vypočutý, a to aj napriek opätovným návrhom obhajoby. Čo sa týka svedka A. C., súd selektívne vyberal časti jeho tvrdení, o ktoré oprel výrok o vine. C. B., potom čo bol vylúčený na samostatné konanie, nikdy nebol vypočutý v konaní pred súdom v pozícii svedka. Vzhľadom na zmenu procesného postavenia jeho výpovede v pozícii obvineného či obžalovaného sú procesne nepoužiteľné a nemôžu byť podkladom pre rozhodnutie súdu. Výpoveď A. C. nebola vyvrátená žiadnym dôkazom, čo však o výpovedi H. S. neplatí. Súd však nedôvodne uveril práve H. S., ktorý bol chráneným svedkom a ostatné dôkazy flagrantne odignoroval. Výpoveď H. S. predstavuje rozporuplnú spleť nelogických a zisťných tvrdení, ktoré v konečnom dôsledku sú podkladom výroku o vine napadnutého rozhodnutia.

Prokurátor Krajskej prokuratúry v Košiciach vo vyjadrení k dovolaniu obvineného navrhol dovolanie obvineného postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť.

K námietke zaujatosti uviedol, že senát Krajského súdu v Košiciach podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku zaujal stanovisko, že námietka obvineného nebola podaná bezodkladne, preto o tejto nekonal. Konečné rozhodnutie teda vyniesol senát Krajského súdu v Košiciach v zákonomnom zložení. K námietke

obvineného, že súd konal na hlavnom pojednávaní napriek tomu, že bola zo strany obvineného vypovedaná plná moc obhajcovi JUDr. Milanovi Kuzmovi uviedol, že k vypovedaniu plnej moci došlo na hlavnom pojednávaní 12. novembra 2015 a o tomto termíne hlavného pojednávania boli obhajcovia obvineného JUDr. Milan Kuzma a JUDr. Katarína Dušáková upovedomení osobne predsedníčkou senátu 2. septembra 2015 na konci hlavného pojednávania. Pred termínom hlavného pojednávania 12. novembra 2015 bolo Okresnému súdu Košice I dňa 11. novembra 2015 doručené jednak vypovedanie plnej moci N. U. JUDr. Kataríny Dušákovovej a jednak plná moc N. U. pre JUDr. Milana Kuzmu. Na hlavnom pojednávaní 12. novembra 2015 N. U. vypovedal plnú moc JUDr. Milanovi Kuzmovi. Došlo k tomu za prítomnosti JUDr. Milana Kuzmu na hlavnom pojednávaní a rovnako za prítomnosti náhradnej obhajkyne N. U. JUDr. Veroniky Perdukovej. Senát Okresného súdu Košice I zaujal správne a zákonné stanovisko, uvedené v zápisnici o hlavnom pojednávaní z 12. novembra 2015 na strane 2, že skôr zvolený alebo ustanovený obhajca je povinný plniť si svoje povinnosti až do skutočného prevzatia obhajoby iným zvoleným alebo ustanoveným obhajcom. K zavrhnutiahodnej pohnútky uviedol, že právna kvalifikácia pri skutku v bode 1/ rozsudku je dôvodná, nakoľko skutok je dostatočne konkrétny vo vzťahu k pohnútky obvineného, ktorú považuje za zavrhnutiahodnú. Vzhľadom na neopodstatnenosť argumentov obvineného ohľadom absencie zavrhnutiahodnej pohnútky v skutkovej vete 1/ rozsudku je neopodstatnená aj námietka k premlčaniu trestného stíhania. Hodnotenie dokazovania súdmi bolo vykonané v súlade s § 2 ods. 12 Trestného poriadku.

+ + +

Úvodom je nevyhnutné poznamenať, že 1. apríla 2019 bola Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako súdu dovolaciemu predložená trestná vec obvineného N. U., ktorá napadla do senátu 3T a je vedená na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 3Tdo/23/2019.

V zmysle článku II ods. 13 Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2019 riadiaca predsedníčka senátu JUDr. Jana Serbová prideliла trestnú vec JUDr. Ivette Macejkovej, PhD., LL.M. ako sudkyňi spravodajkyňi, pričom v zmysle Rozvrhu práce na rok 2019 v znení účinnom ku dňu predloženia veci na Najvyšší súd Slovenskej republiky, senát 3T pozostával z JUDr. Jany Serbovej, JUDr. Ivetty Macejkovej, PhD., LL.M. a JUDr. Martina Bargela.

Na základe vznesenej námietky zaujatosti stranou bol uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. decembra 2019 postupom podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku sudca JUDr. Martin Bargel vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 3Tdo/23/2019 z dôvodov uvedených v odôvodnení citovaného uznesenia.

Následne podľa Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (článok V, bod 2 - ak došlo k vylúčeniu sudcu, ktorý nevykonáva funkciu predsedu senátu, z prejednávania a rozhodovania veci alebo sa sudca nemôže zúčastniť na prejednávaní a rozhodovaní veci z iných vážnych dôvodov, alebo je senát z iných dôvodov neúplný a v osobitnej časti rozvrhu práce nie je ustanovené inak, ďalším členom alebo členmi senátu, sa stávajú sudca alebo sudcovia zastupujúceho senátu podľa rozhodnutia riadiaceho predsedu zastupujúceho senátu; to neplatí, ak bol v dôsledku zmeny v obsadení súdu sudcami, ku ktorej došlo po vzniku dôvodu na zastupovanie, ale pred naposledy označeným rozhodnutím riadiaceho predsedu zastupujúceho senátu, zaradený do senátu, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť, ďalší sudca ako predseda alebo člen senátu) bol riadiacim predsedom zastupujúceho senátu 4T určený ako člen senátu JUDr. Pavol Farkaš (článok V, bod 3 ak v osobitnej časti nie je ustanovené inak, zastupujúcim senátom je senát s najbližším vyšším poradovým číslom; senát s najvyšším poradovým číslom zastupuje senát s najnižším poradovým číslom).

Pre úplnosť je nevyhnutné dodať, že obvinený N. U. dňa 12. februára 2020 vzniesol námietku zaujatosti aj voči členke senátu JUDr. Jane Serbovej, ktorá uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Tdo/23/2019 z 12. februára 2020, podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku nebola vylúčená z vykonávania úkonov trestného konania v tejto trestnej veci. Obvinený proti tomuto uzneseniu prostredníctvom obhajkyne JUDr. Kataríny Dušákovovej podal sťažnosť, o ktorej na podklade jej

následného späťvzatie obvineným predseda senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, uznesením, sp. zn. 2TdoVS/1/2020 zo 17. marca 2020, rozhodol tak, že podľa § 188 ods. 4 Trestného poriadku vzal na vedomie späťvzatie sťažnosti obvineného.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd následne (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne a obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že dovolanie obvineného nie je dôvodné, pretože je zrejmé, že nie sú splnené podmienky a poznamenáva, že v zmysle § 385 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené, z čoho vyplýva, že táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012).

Z uvedeného je preto potrebné vyvodiť, a to aj s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, že Najvyšší súd Slovenskej republiky je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti, nemôže ísť nad rámec návrhu tam špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku), preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podrobil prieskumu vecné argumenty dovolateľa zodpovedajúce dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

V úvode svojej argumentácie dovolací súd konštatuje, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. Požadovaný jeden opravný prostriedok predstavuje v súdnom procese v Slovenskej republike inštitút odvolania. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

V dovolaní musí byť uvedené, z akých dôvodov je rozhodnutie napádané a aké chyby sú rozhodnutiu vytýkané. V predmetnom dovolaní sa pritom konštatuje, že sa jedná o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. b), písm. c) a písm. i) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak súd rozhodol v nezákonnom zložení.

Nezákonne zloženým súdom sa rozumie súd, ktorý je obsadený v rozpore s ustanoveniami určujúcimi zloženie súdneho orgánu, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť. Pôjde najmä o prípady, keď rozhodoval samosudca namiesto senátu alebo keď bol senát súdu zložený z predsedu senátu a prísediacich, hoci mal rozhodovať senát zložený len zo sudcov, alebo naopak, či keď senát rozhodoval v neúplnom zložení a podobne. Trestný poriadok ako aj zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) vymedzujú obsadenie súdu od samosudcu až po rozmanité rozhodovacie útvary (senáty) zložené z troch a viacerých sudcov. Požiadavka zákonného zloženia súdu nachádza svoje vyjadrenie v zásade pridelovania vecí jednotlivým sudcom alebo senátom v súlade s pravidlami obsiahnutými v rozvrhu práce a spôsobom, ktorý určuje

zákon. Uvedené je zároveň premietnutím ústavného princípu, že nikto nemôže byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi, zakotveného v článku 48 ods. 1 prvej vete Ústavy Slovenskej republiky, ktorý je ústavnou zárukou pre každého, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolani podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelovanie súdnych vecí jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený výber súdov a sudcov „ad hoc“ (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 26. októbra 2005, sp. zn. I. ÚS 239/04; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 18. októbra 2007, sp. zn. IV. ÚS 257/07). Rozhodovanie vecí zákonným sudcom (aj súdom) je tak základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu zaručeného v článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Základné právo na zákonného sudcu vyplývajúce z článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky má za cieľ zabrániť tomu aby súd, ktorý má konkrétnu vec prerokovať a rozhodnúť, bol obsadený spôsobom, ktorý by sa dal označiť za svojvoľný alebo prinajmenšom za účelový.

Obvinený namieta naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku v tom smere, že súd nerozhodol o vznesenej námietke zaujatosti z 25. mája 2015 voči členom senátu a z tohto dôvodu platí fikcia nezákonného zloženia súdu.

S dovolacími námietkami obvineného vznesenými podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku sa dôsledne vysporiadal už odvolací súd v zápisnici o verejnom zasadnutí z 26. mája 2016, keď vychádzajúc z podrobného popisu situácie, za ktorej došlo k vznesenej námietke zaujatosti a príslušnej zákonnej úpravy dospel k záveru, že námietka obvineného, že vo veci rozhodoval súd v nezákonnom zložení z dôvodu, že vznesenie námietky zaujatosti súd ignoroval, neobstojí.

Podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku o námietke zaujatosti strany, ktorá je založená na tých istých dôvodoch, pre ktoré už raz bolo o takej námietke rozhodnuté, alebo ktorá nebola vznesená bezodkladne podľa § 31 ods. 5 alebo ak je dôvodom námietky len procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu v konaní, sa nekoná; to platí aj o námietke, ktorá je založená na iných dôvodoch ako dôvodoch podľa § 31 .

Krajský súd postupoval správne, keď o ostatnej námietke zaujatosti obvineného už nerozhodoval, pretože táto nebola vznesená právne kvalifikovaným spôsobom, a to s poukazom na § 32 ods. 6 Trestného poriadku.

Obvinený N. U. na verejnom zasadnutí požiadal o zaprotokolovanie členov senátu do zápisnice o verejnom zasadnutí, na čo mu predseda senátu oznámil, že tieto mená sú obsiahnuté v zápisnici o verejnom zasadnutí. Následne vznesol obvinený námietku voči senátu v zložení JUDr. Evžen Kelij, JUDr. Jaroslav Chlebovič, JUDr. Vladimír Kurák, pričom v zápisnici je explicitne uvedené, že o námietke zaujatosti senát nebude konať s poukazom na znenie ustanovenia § 32 ods. 6 Trestného poriadku. Krajský súd v Košiciach sa preto dôsledne vysporiadal s námietkou zaujatosti obvineného, keď o nej s poukazom na citované ustanovenie už ďalej nekonal (č. l. 6651 spisu). Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku preto nebol naplnený.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu.

Zásada „právo na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv

jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Zásada „právo na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Treba tiež zdôrazniť, že trestné konanie treba posudzovať komplexne ako jeden celok a nie je možné z hľadiska zachovania práv obvineného hodnotiť len niektoré parciálne, jednotlivo extrahované úkony, resp. postupy a na základe nich konštatovať zásadné porušenie jeho obhajobných práv.

Takéto pochybenie súdov, pokiaľ ide o porušenie práva na obhajobu (a už vôbec nie zásadným spôsobom) v obvineným namietanom smere nižšieho stupňa, dovolací súd v konaní však napokon nezistil, a to ani v náznakoch, teda nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného N. U. zásadným spôsobom, a teda k takej skutočnosti, ktorá už sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Na základe vyššie uvedeného je potrebné podotknúť, že obvinený vyvodzoval porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom zo skutočnosti, že obvinený vypovedal plnú moc JUDr. Milanovi Kuzmovi a následne súd konal s náhradným obhajcom, čo je v rozpore so zákonom, lebo náhradný obhajca nenahrádza zvoleného alebo ustanoveného obhajcu a vystupuje len popri nich, čím vznikla procesná situácia, že obvinený nemal v tomto čase iného obhajcu ako náhradného.

Podľa § 36 ods. 4 Trestného poriadku za včasnosť zvolenia obhajcu, ako aj za včasnosť podania žiadosti o ustanovenie obhajcu podľa § 40 ods. 2 zodpovedá obvinený; pri zmene obhajcu nie je zvolenie obhajcu alebo ustanovenie obhajcu podľa § 40 ods. 2 dôvodom na zmenu termínu už nariadeného úkonu trestného konania.

Podľa § 36 ods. 5 Trestného poriadku účinky zastupovania obhajcom nastávajú okamihom doručenia splnomocnenia alebo opatrenia o ustanovení obhajcu konajúcemu orgánu činnému v trestnom konaní alebo súdu.

Podľa § 43 ods. 3 Trestného poriadku skôr zvolený alebo ustanovený obhajca je však povinný plniť svoje povinnosti až do skutočného prevzatia obhajoby iným zvoleným alebo ustanoveným obhajcom. Dovolací súd nezistil žiadne skutočnosti svedčiace o tom, že by v priebehu celého trestného konania došlo k porušeniu práva obvineného na obhajobu. Naopak právo obvineného na obhajobu bolo v priebehu trestného konania zachované, pričom obvinený mal možnosť zúčastňovať sa pojednávani a uplatňovať svoje práva či už osobne, alebo prostredníctvom obhajcu, pričom toto svoje právo v priebehu konania aj aktívne využíval.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na faktografiu jednotlivých skutočností, a to najmä, že obvinený v rozhodnom čase pred hlavným pojednávaním na Okresnom súde Košice I dňa 12. novembra 2015 mal dvoch zvolených obhajcov JUDr. Milana Kuzmu a JUDr. Katarínu Dušákovú a náhradnú obhajkyňu JUDr. Veroniku Perdukovú PhD., pričom obhajkyňa JUDr. Katarína Dušáková vypovedala plnú moc obvinenému 11. novembra 2015, t. j. teda deň pred konaním hlavného pojednávania (č. l. 6047 spisu) a na hlavnom pojednávaní 12. novembra 2015 obvinený vypovedal plnú moc JUDr. Milanovi Kuzmovi a okresný súd následne vykonal hlavné pojednávanie za prítomnosti náhradnej obhajkyne JUDr. Veroniky Perdukovej PhD. a JUDr. Milana Kuzmu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že vykonanie hlavného pojednávania za prítomnosti obvineného, obhajcu JUDr. Milana Kuzmu a náhradnej obhajkyne JUDr. Veroniky Perdukovej PhD. je lege artis, a to najmä aj z hľadiska zachovania obhajobných práv obvineného N. U.. Obvinený vypovedal plnú moc obhajcovi JUDr. Milanovi Kuzmovi (plná moc od 2. novembra 2015), ktorý ho obhajoval počas trestného konania až tzv. „na poslednú chvíľu“, priamo na hlavnom pojednávaní, pričom v danej súvislosti treba zdôrazniť, že v zmysle Trestného poriadku skôr zvolený alebo ustanovený obhajca je povinný plniť si svoje povinnosti až do skutočného prevzatia obhajoby iným zvoleným alebo ustanoveným obhajcom. V súlade s touto dikciou zákona JUDr. Milan Kuzma napokon pokračoval v obhajobe obvineného a rovnako v záverečnej reči z 13. novembra 2015, až do ustanovenia obhajcu JUDr. Vladimíra Habiňáka, advokáta v Košiciach, na základe opatrenia predsedníčky senátu z 23. novembra 2015 (č. l. 6267 spisu). Obvinený mal preto popri permanentnej náhradnej obhajkyne JUDr. Veroniky Perdukovej PhD. (sekundárna obhajoba) zabezpečeného v každom okamihu aj zvoleného alebo ustanoveného obhajcu (primárna obhajoba).

Naviac zo zodpovednosti v tom čase obžalovaného N. U. za včasnú a okolnostiam primeranú voľbu obhajcu v žiadnom prípade nevyplýva povinnosť všeobecného súdu prispôbovať režim konania a jeho priebeh predstávam a požiadavkám jeho obhajcu JUDr. Milana Kuzmu, pretože ustanovenie § 43 ods. 3 Trestného poriadku explicitne definuje časový okamih plnenia povinnosti obhajoby aj po vypovedaní plnej moci a to do reálneho (faktického) prevzatia obhajoby ustanoveného obhajcu JUDr. Vladimíra Habiňáka.

Námietky obvineného subsumovateľné pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku neboli preto dôvodné.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dodáva, že námietky obvineného v bode III dovolania k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku sú spojené so skutkovými zisteniami, ktoré nemôže Najvyšší súd Slovenskej republiky meniť ani dopĺňať, a s hodnotením dôkazov, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky nemôže rovnako prehodnocovať (strana 11 - 16 dovolania).

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je dovolací súd viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť ani dopĺňať. Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku môže totiž obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie.

Námietky obvineného smerujúce voči konečným skutkovým zisteniam a záverom namietajúce ich

správnosť či úplnosť (posudzovanie účasti A. E. na vražde, zistenie či P. K. bol nažive v roku 2003 a či ho zabil H. S. derom do hlavy s tlčikom na mäso) a rovnako námietky k spôsobu hodnoteniu dôkazov, rozsahu vykonaného dokazovania, či vysporiadania sa konajúceho súdu s obhajobou (hodnotenie výpovede svedka H. S. s výpoveďou svedka A. E., posudzovanie výpovede A. C., rozpory medzi výpoveďou H. S. a B. S.) sú preto z pohľadu dovolacieho konania námietky irelevantné.

Dôkazy, na ktorých konajúce súdy založili svoje rozhodnutie, boli však vecou úvahy súdov, keď je zároveň plne v ich réžii hodnotenie dôkazov v zmysle zásady voľného hodnotenia dôkazov podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Hodnotenie dôkazov z pohľadu ich vierohodnosti (obvinený spochybňuje vierohodnosť svedkov) je na rozdiel od hodnotenia dôkazov z hľadiska ich zákonnosti [k tomu viď. dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, v zmysle ktorého dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom] nesubsumovateľné, resp. nepodraditeľné (pre skutkovú povahu) pod žiadny z do úvahy prichádzajúcich dôvodov dovolania. Zákonnosť dôkazov a teda dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku pritom obvinený nenápadal.

Pokiaľ ide o návrh na doplnenie dokazovania, ktorého nevykonanie namieta obvinený - nevykonanie výsluchu C. B. k účasti A. E. na vražde (strana 3 dovolania), nevykonanie výsluchu svedka U. (strana 16 dovolania), dovolací súd konštatuje, že nemôže riešiť otázku dôvodnosti takéhoto rozhodnutia, lebo by tým rovnako vstupoval do procesu dokazovania a hodnotenia dôkazov, správnosti a úplnosti zisteného skutku, čomu bráni veta za bodkočiarkou ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

K námietke obvineného, že C. B. po vylúčení na samostatné konanie nebol vypočutý v konaní pred súdom v pozícii svedka, dovolací súd konštatuje, že nemožno úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku na podklade toho, že sa návrhu na vykonanie dokazovania nevyhovelo.

Za naplnenie tohto dovolacieho dôvodu nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov. Ak by záver súdu urobený v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, odporovalo by to zároveň viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle toho istého § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu. Pokiaľ ide o otázku nepoužitelnosti takéhoto dôkazu, je nevyhnutné konštatovať, že uvedená námietka nezodpovedná žiadnemu z obvineným označených dovolacích dôvodov [§ 371 ods. 1 písm. b), písm. c), písm. i) Trestného poriadku].

Pokiaľ ide o súdmi nižšieho stupňa použitú právnu kvalifikáciu na nimi ustálený skutkový stav (tento je pre dovolací súd záväzný) za skutok v bode 1/ rozsudku, ktorú obvinený namietal, tak tu nemožno vytknúť žiadny nedostatok, ktorého sa konajúce súdy mali dopustiť podľa názoru dovolateľa s odôvodnením, že nebola naplnená kvalifikovaná skutková podstata trestného činu vraždy - páchanie trestného činu z dôvodu inej obzvlášť zavrhnutiahodnej pohnútky (§ 219 ods. 2 písm. h) Trestného zákona č. 140/1961 Zb.).

Pre úplnosť je nevyhnutné uviesť, že obvinený bol v bode 1/ rozsudku uznaný za vinného zo spáchania trestného činu vraždy formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 k § 219 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného do 31. júla 2001.

Podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. kto iného úmyselne usmrť, potresce sa odňatím slobody na desať až pätnásť rokov.

Podľa § 219 ods. 2 písm. h) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. odňatím slobody na dvanásť až pätnásť rokov alebo výnimočným trestom sa páchatel potresce,

ak spácha čin uvedený v odseku 1 v úmysle získať majetkový prospech alebo v úmysle zakryť alebo uľahčiť iný trestný čin alebo z inej obzvlášť zavrhnúťhodnej pohnútky.

Za obzvlášť zavrhnúťhodný spôsob vykonania činu charakterizujúci objektívnu stránku obzvlášť závažného zločinu okresný súd aj krajský súd správne považoval vysokú mieru surovosti a brutality spočívajúcu v škrtení A. C., ktoré pokračovalo ťahaním koncov povrazu otočeného okolo krku poškodeného, kým nenastala jeho smrť, čo možno chápať ako akési uistenie sa, že poškodený s určitosťou zomrie a uvedené je aj v skutkovej vete rozsudku explicitne obsiahnuté. Zavrhnúťhodnou pohnútkou bolo tak konanie obvineného, ktoré začalo bez akéhokoľvek vyprovokovania k útoku zo strany poškodeného a takéto konanie nie je možné označiť inak ako za morálnu bezcitnosť, ľahostajný postoj obvineného k protiprávnemu konaniu a pohrdavý postoj k základným ľudským hodnotám, pričom uvedené konanie proti telesnej integrite poškodeného vo forme mučivých útrap nemožno v demokratickej spoločnosti tolerovať a aplikácia kvalifikačného znaku - obzvlášť zavrhnúťhodnej pohnútky bola náležitá. Inter alia Najvyšší súd Slovenskej republiky dopĺňa, že naplnenie kvalifikačného znaku obzvlášť zavrhnúťhodnej pohnútky je vecou individuálneho nazerania na daný konkrétny skutok, pričom možno za ňu považovať aj existenciu skutočnosti, že páchatel' trestného činu usmrtil iného preto, aby sa vyhol trestnej zodpovednosti za inú trestnú činnosť (svoju alebo spolupáchateľa) a to aj za cenu ľudského života. V konkrétnej veci obvineného bolo takéto konanie napokon aj naplnené, keď v zmysle skutkovej vety 1/ rozsudku poškodený A. C. mal podpísať listinu - priznanie sa k trestnému činu, z ktorého bol v tom čase obžalovaný G. B., ktorý bol spolupáchateľom skutku v bode 1/ spolu s obvineným N. U.. Obvinený bol v bode 1/ rozsudku vzhľadom na uvedené správne uznaný za vinného zo spáchania trestného činu vraždy formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 k § 219 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného do 31. júla 2001. Nebol preto naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Ak následne obvinený v dovolaní namieta, aby dovolací súd skúmal premlčanie trestného stíhania v prípade, ak dovolací súd dospeje k záveru o absencii obzvlášť zavrhnúťhodnej pohnútky [§ 219 ods. 2 písm. h) Trestného zákona č. 140/1961 Zb.], je vzhľadom na vyššie uvedené závery jeho námietka nedôvodná.

Nad rámec uvedeného však Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za dôležité zdôrazniť nasledovné:

Premlčanie trestného stíhania ako inštitút hmotného práva (§ 87 Trestného zákona) zodpovedá dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, lebo tomuto dovolaciemu dôvodu zodpovedá namietané nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Podľa § 67 ods. 1 písm. a) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. trestnosť činu zaniká uplynutím premlčacej doby, ktorá je dvadsať rokov, ak ide o trestný čin, za ktorý tento zákon v osobitnej časti dovoľuje uložiť výnimočný trest.

Podľa § 67 ods. 3 písm. a) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. premlčanie trestného stíhania sa prerušuje vznesením obvinenia pre trestný čin, o premlčanie ktorého ide, ako aj po ňom nasledujúcimi úkonmi policajného orgánu, vyšetrovateľa, prokurátora alebo súdu smerujúcimi k trestnému stíhaniu páchatel'a.

Podľa § 219 ods. 2 písm. h) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. odňatím slobody na dvanásť až pätnásť rokov alebo výnimočným trestom sa páchatel' potresce, ak spácha čin uvedený v odseku 1 v úmysle získať majetkový prospech alebo v úmysle zakryť alebo uľahčiť iný trestný čin alebo z inej obzvlášť zavrhnúťhodnej pohnútky.

Podľa § 67a písm. b) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. uplynutím premlčacej doby nezaniká trestnosť trestného činu vraždy (§ 219).

Podľa § 2 ods. 1 Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Ak v čase medzi spáchaním činu a vynesení rozsudku

nadobudnú účinnosť viaceré zákony, trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona, ktorý je pre páchatel'a priaznivejší.

Na základe uvedeného dovolací súd konštatuje, že podľa § 67 ods. 1 písm. a) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v spojení s § 219 ods. 2 písm. h) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. trestnosť činu zaniká uplynutím premlčacej doby, ktorá je dvadsať rokov a ak následne skutok v bode 1/ rozsudku sa stal v zmysle skutkovej vety dňa 2. februára 2001, premlčacia doba dvadsať rokov by neuplynula ani v prípade jej kontinuálneho priebehu od spáchania skutku, t. j. od 3. februára 2001 (§ 87 Trestného zákona v spojení s § 136 Trestného zákona) do skončenia trestného stíhania bez ohľadu na následné prerušenie premlčania trestného stíhania, ktoré začalo vznesením obvinenia pre tento trestný čin, o ktorého premlčanie ide a ktoré obvinený namieta a to aj za predpokladu, že súd nemohol prihliadať na znenie ustanovenia § 67a písm. b) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. vzhľadom na súčasnú absenciu takéhoto znenia v Trestnom zákone v súlade s aktuálnou trestnosťou obvineného, ktorá je pre obvineného priaznivejšia (§ 2 ods. 1 Trestného zákona č. 300/2005 Z. z.).

Vzhľadom na právnu kvalifikáciu trestného činu podľa kvalifikovanej skutkovej podstaty podľa § 219 ods. 2 písm. h) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. sa v zmysle § 67 ods. 1 písm. a) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. na predmetné trestné konanie vzťahuje premlčacia doba 20 rokov a nie 10 rokov podľa základnej skutkovej podstaty podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. podľa § 67 ods. 1 písm. b) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. a to vzhľadom na danosť obzvlášť zavrhnutiahodnej pohnútky a preto ďalšie úvahy sú v tomto smere neopodstatnené.

V súvislosti s obvineným deklarovaným prejavom nespokojnosti s napadnutými rozhodnutiami dovolací súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nie je záruka, že rozhodnutie bude spĺňať očakávania a predstavy obvineného. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne.

Z uvedených dôvodov je zrejmé, že v rozsahu námietok obvineného nie sú splnené žiadne dôvody dovolania označené obvineným, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.